SUOMEN RIISTAKESKUS
FINLANDS VILTCENTRAL

15.4.2024

LISÄSELVITYS

Asianro 158/00.01.00.02.00/2024

Ympäristövaliokunnalle

Viite: Lisäselvityspyyntönne sähköpostilla 11.4.2024

Asia: E 17/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje_suurpedot_ennakkovaikuttaminen ja E 18/2024 vp Komission ehdotus EU:n kannaksi Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta tehdyn yleissopimuksen (Bernin sopimus) pysyvän komitean 44. kokouksessa suden (Canis lupus) suojelun osalta

Ympäristövaliokunta pyysi 11.4.2024 järjestetyn asiantuntijakuulemisen jälkeen antamastani suullisesta vastauksesta kirjallista vastausta kysymykseen, joka koski suden kannanhoidollista metsästystä Ruotsissa ja Suomen tilannetta. Suullisessa vastauksessani käsiteltiin Ruotsin ja Suomen oikeuskäytännön eroja ja tämän vaikutuksia kannanhoidollisen metsästyksen mahdollisuuteen. Kirjallisena vastauksena totean seuraavaa:

Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdassa ja metsästyslain 41 a §:n 3 momentissa ei ole aukikirjoitettu poikkeamisen päämäärää, vaan se on jätetty kansalliselle tasolle päätöksentekijän vastuulle. Näin ollen Suomen riistakeskuksen tehtävänä on määrätä päätöksellään luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukainen päämäärä poikkeukselle, koska se on jätetty ao. kohdassa avoimeksi eli jäsenvaltion (päätöksentekijän = Suomen riistakeskus) harkittavaksi ja päätettäväksi (ks. myös C-674/17, KHO:2020:27, KHO:2020:28, KHO:2022:48, KHO:2023:99 ja KHO:2023:100). Korkein hallinto-oikeus viittaa mm. ilveksen kannanhoidollista metsästystä koskevassa vuosikirjapäätöksessään KHO:2022:48 unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisuun asiassa C-674/17 ja toteaa, että pelkästään asetuksen tai kansallisen hoitosuunnitelman yleisten tavoitteiden toteuttaminen ei ole yksinään riittävä peruste poikkeusluvan myöntämiselle, ellei poikkeusluvasta samalla ilmene selvästi ja täsmällisesti se luontodirektiivin mukainen hyväksyttävä päämäärä, johon kannanhoidollisella metsästyksellä kyseisellä alueella pyritään, sekä se, miten metsästyksellä saavutettaisiin tämä päämäärä.

Tällä hetkellä ollaan tilanteessa, jossa korkein hallinto-oikeus ei ole hyväksynyt mitään Suomen riistakeskuksen käyttämää päämäärää kannanhoidollisen metsästyksen toteuttamiseksi. Korkeimman hallinto-oikeuden tekemien ratkaisujen perusteella tiedetään, että:

- adaptiivinen kannan hallinta
- metsästyskulttuurin ylläpitäminen
- aluetaloudelliset hyödyt
- kannanhoidollinen metsästys itsessään
- ministeriön asetusmuistion tai kannanhoitosuunnitelman yleiset perusteet eivät voi olla päämäärinä.

Asiakaspalvelu
p. 029 431 2001
asiakaspalvelu@riista.fi

Verkkosivut
www.riista.fi
Sähköinen asiointi
oma.riista.fi

Kirjaamo
Sompiontie 1,
00730 Helsinki
kirjaamo@riista.fi

Lupahallinto
Sompiontie 1
00730 Helsinki
lupahallinto.kirjaamo@riista.fi

Y-tunnus
0201724–4
Verkkolaskut
003702017244
laskut@riista.fi

Keskustelussa on nostettu esille, että kannanhoidollinen metsästys tulisi hoitaa maassamme Ruotsin mallin mukaisesti eli tavalla, jossa eri suurpetolajeille olisi asetettu suotuisan suojelun tason viitearvot poliittisen päätöksenteon kautta. Tässä yhteydessä on kuitenkin hyvä huomata, että korkeimman hallinto-oikeuden tarkastelussa Suomessa ei ole ollut yksilömäärät ja sitä kautta suotuisan suojelun taso, vaan tulkinta on kohdennettu pelkästään asetetun päämäärän hyväksyttävyyteen.

Ruotsin korkein hallinto-oikeus toteaa sutta koskevassa ratkaisussaan (HFD 2016 ref. 89, 30.12.2016) asetetun päämäärän osalta seuraavaa:

> ”*Huvudsyftet med jakten är att minska koncentrationen av varg i de delar av landet där den är som tätast för att begränsa de socioekonomiska konsekvenserna. Länsstyrelsen har särskilt betonat att jakten syftar till att förbättra möjligheterna för älgförvaltningen och fårnäringen samt till att minska risken för angrepp på hundar vid löshundsjakt. Länsstyrelsen har även framhållit att jakten syftar till att minska konflikten mellan människa och varg och minska människors oro. Vidare har länsstyrelsen betonat att jakten syftar till att öka acceptansen för vargen och för viltförvaltningen, vilket i sin tur torde minska den illegala jakten. I likhet med förvaltningsrätten och kammarrätten anser Högsta förvaltningsdomstolen att dessa syften får godtas.*”
>
> …
>
> ”*Högsta förvaltningsdomstolen har inte anledning att ifrågasätta länsstyrelsens bedömning av de angivna lokala förutsättningarna, att licensjakten kan minska såväl konflikten mellan människa och varg som människors oro samt öka acceptansen för vargen och viltförvaltningen och i förlängningen minska den illegala jakten.*”

Ruotsissa korkein hallinto-oikeus on hyväksynyt kannanhoidolliseen metsästykseen asetetun moniulotteisen päämäärän, joka on ollut pitkälti Suomessa aiemmin käytetty hoitosuunnitelmiin pohjautuva lähestymistapa. Alemmat oikeusasteet (Ruotsissa) ovat tuon jälkeen pysyttäneet ratkaisuissaan kannanhoidolliselle metsästykselle asetetut päämäärät edellä kuvatun Ruotsin korkeimman hallinto-oikeuden linjauksen mukaisesti, eikä asetetun päämäärän tarkastelu ole uudelleen edennyt valitusteitse korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyyn.

Edellä olevan perusteella totean, että Suomen ja Ruotsin erilainen tilanne perustuu puhtaasti kansallisten tuomioistuinten olennaisesti erilaiseen oikeuskäytäntöön luontodirektiivin tulkinnassa. On arvioitavissa, että Ruotsissa on hyödynnetty luontodirektiivin mahdollistamia joustoja kansallisista lähtökohdista katsoen. EU:n komissio onkin todennut useassa yhteydessä, että luontodirektiivi mahdollistaa joustavuuden ja että niiden käyttäminen on kansallisessa harkinnassa, kun vain otetaan huomioon niiden luontodirektiivin mukaisuus.

Koska kyse on Suomen ja Ruotsin oikeuslaitosten erilaisesta tulkinnasta kannanhoidolliselle metsästykselle asetettavasta päämäärästä, asiakokonaisuutta ei voida ratkaista käsitykseni mukaan Suomessa kansallisen lainsäädännön muutoksilla. Yhteisöjen tuomioistuin onkin todennut asiassa C-339/87 antamassaan tuomiossa, että ”perusteet, jotka jäsenvaltioiden on täytettävä poiketakseen direktiivissä säädetyistä kielloista, on toistettava konkreettisissa kansallisissa säännöksissä, koska niiden tarkka täytäntöönpano on erityisen tärkeää silloin, kun yhteisen perinnön hoito on uskottu jäsenvaltioille niiden omalla alueella”. Tuomioistuin sovelsi 20. lokakuuta 2005 asiassa C-6/04 antamassaan tuomiossa tätä oikeuskäytäntöä luontodirektiiviin ja totesi, että ”kun on kyse luontodirektiivistä, jossa vahvistetaan monimutkaisia ja teknisiä sääntöjä ympäristöoikeuden alalla, jäsenvaltioiden on erityisesti huolehdittava siitä, että niiden lainsäädäntö, jonka tarkoituksena on varmistaa tämän direktiivin täytäntöönpano, on selkeä ja täsmällinen”.

Näin ollen luontodirektiivin liitemuutoksien tekeminen olisi tarpeen E-kirjeissä kuvatulla tavalla.

SUOMEN RIISTAKESKUS

Sauli Härkönen
Julkisten hallintotehtävien päällikkö